

ประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาต
เป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร
: สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามที่ได้มีประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ประกาศ (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และประกาศ (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ไปแล้ว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑ (๑) ของประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง กำหนด คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข การจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกภาคผนวก ๑ : หลักเกณฑ์การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. ๙๐๐๑ - ๒๕๕๖) ที่แนบท้ายหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามประกาศ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การ ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการ ที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน เกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ และให้ใช้หลักเกณฑ์ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. ๙๐๐๑ - ๒๕๖๔) ที่แนบท้าย ประกาศนี้ แทน

ข้อ ๒...

ข้อ ๒ ให้เพิ่มเติมหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน (มกษ. ๕๙๐๔ - ๒๕๖๔) ที่แนบท้ายประกาศนี้ เป็นภาคผนวกแนบท้ายหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

ข้อ ๓ การขอรับการตรวจสอบรับรองและการขอต่ออายุใบรับรอง ให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. ๙๐๐๑ - ๒๕๖๔) ตามภาคผนวก ๑ ท้ายประกาศนี้ ระหว่างวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ นำหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. ๙๐๐๑ - ๒๕๕๖) ที่แนบท้ายหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ มาใช้บังคับไปพลางก่อน

ข้อ ๔ บรรดาใบรับรองที่หน่วยรับรองได้ออกตามหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. ๙๐๐๑ - ๒๕๕๖) ที่แนบท้ายประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการจัดระบบองค์การของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐานเกี่ยวกับกรรมวิธี หรือกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร : สำหรับหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไป จนกว่าใบรับรองนั้นจะสิ้นอายุ หรือถูกเพิกถอน หรือมีการยกเลิก แต่ไม่เกินวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายพิศาล พงศาพิชณ์)

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Certification Scheme for Good Agricultural Practices)

ภาคผนวก 1 : หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

1. ขอบข่าย

ภาคผนวกนี้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการตรวจประเมินและให้การรับรองตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. 9001-2564)

2. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1 ข้อกำหนดหลัก (major requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อทางตรงหรือรุนแรงต่อพืชอาหาร ทำให้ผลิตผลไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรือคุณภาพไม่เหมาะสมต่อการบริโภค หรือทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตรายจากการทำงานหรือสุขภาพ หรือเป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2 ข้อกำหนดรอง (minor requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อพืชอาหาร ทำให้ผลิตผลมีความเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรืออาจทำให้คุณภาพไม่เหมาะสมในการบริโภค หรืออาจทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานอาจได้รับอันตรายจากการทำงาน หรือมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ

2.3 ข้อเสนอแนะ (recommendations) หมายถึง ข้อกำหนดที่แนะนำให้ปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตพืชอาหาร

3. เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินผลการตรวจประเมินว่าการปฏิบัติเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดหลักทุกข้อ

3.2.2 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดรองไม่น้อยกว่า 60% ของข้อกำหนดรองทั้งหมด กรณีการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุใบรับรองมาตรฐานในรอบต่อไป ต้องแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ระดับของข้อกำหนด

ระดับของข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับของข้อกำหนด

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.1 น้ำ	3.1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ต้องมาจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ประเมินความเสี่ยงของน้ำที่ใช้ หากมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคให้มีมาตรการป้องกัน ทั้งนี้ ให้มีการสูบน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากอันตรายทางเคมีหรือชีวภาพหรือวิเคราะห์การปนเปื้อนจากทั้งอันตรายทางเคมีและชีวภาพ โดยห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน กรณีผลการวิเคราะห์มีปริมาณเกินค่ามาตรฐานหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา และดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.2 ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่น ๆ เช่น แหล่งชุมชน สถานที่ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายกรณีจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.3 น้ำที่ใช้สำหรับละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่สัมผัสกับผักและผลไม้บริโภคสด ไม่ควรมีเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนในระดับที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในการบริโภค ทั้งนี้ น้ำควรมีคุณภาพที่ไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรลดลง	ข้อกำหนดรอง
	3.1.4 มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของพืชและความชื้นของดิน	ข้อกำหนดรอง
	3.1.5 มีวิธีการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสูญเสียน้ำและลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ	ข้อกำหนดรอง
	3.1.6 มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา น้ำทิ้งต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.1.7 บำรุงรักษาระบบการให้น้ำและดูแลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	ข้อเสนอแนะ
	3.1.8 น้ำที่ใช้ไม่มาจากแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อม	ข้อเสนอแนะ
	3.1.9 มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำและสภาพแวดล้อม	ข้อเสนอแนะ
	3.1.10 เลือกแหล่งปลูกที่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการผลิตพืชให้มีคุณภาพ	ข้อกำหนดรอง
	3.1.11 กรณีผลิตพืชไฮโดรโปนิกส์ต้องเปลี่ยนน้ำอย่างสม่ำเสมอ หรือถ้ามีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ ให้มีระบบการลดปริมาณการปนเปื้อนของจุลินทรีย์และสารเคมี	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.12 บำรุงรักษาระบบการให้น้ำของการผลิตพืชไฮโดรโปนิกส์ให้สะอาดตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.13 น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคหรือเทียบเท่าโดยให้ความสำคัญกับปัญหาการปนเปื้อนเป็นพิเศษในกรณี ดังต่อไปนี้ 1) น้ำซึ่งใช้เป็นน้ำล้างสุดท้ายที่จะไปสัมผัสส่วนของผลิตผลที่บริโภคได้ 2) น้ำที่ใช้กับผลิตผลที่มีคุณลักษณะทางกายภาพที่ทำให้น้ำตกค้างอยู่ที่ผลิตผล เช่น ใบ และพื้นผิวที่ไม่เรียบ	ข้อกำหนดหลัก
3.2 พื้นที่ปลูก	3.2.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ประเมินความเสี่ยงของดินที่ใช้ปลูก หากมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ให้มีมาตรการป้องกัน ทั้งนี้ให้มีการสุ่มเก็บดินเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากอันตรายทางเคมีหรือชีวภาพ หรือวิเคราะห์การปนเปื้อนจากทั้งอันตรายทางเคมีและชีวภาพ โดยห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพและเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน กรณีผลการวิเคราะห์มีปริมาณเกินค่ามาตรฐานหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหาและดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.2.2 กรณีจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่ามีวิธีการบำบัดที่ลดการปนเปื้อนสู่ระดับที่ปลอดภัยได้	ข้อกำหนดหลัก
	3.2.3 หากใช้สารเคมีที่ใช้รมหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วน และวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐาน	ข้อกำหนดหลัก
	3.2.4 พื้นที่ปลูกใหม่ไม่เป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากมีผลกระทบต้องมีมาตรการในการลดหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น	ข้อกำหนดหลัก
	3.2.5 วางผังแปลง จัดทำแปลงหรือปรับปรุงผังแปลง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อความปลอดภัยด้านอาหาร สิ่งแวดล้อม คุณภาพผลผลิต และสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน	ข้อกำหนดรอง
	3.2.6 ดูแลรักษาพื้นที่ที่ปลูกพืชเพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน	ข้อกำหนดรอง
	3.2.7 ปลูกพืชให้เหมาะสมกับชนิดของดิน	ข้อกำหนดรอง
	3.2.8 วิธีปฏิบัติในการปลูกพืชไม่มีความเสี่ยงที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	ข้อกำหนดรอง
	3.2.9 จัดทำรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของฟาร์ม สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก ชนิดพืช และพันธุ์ที่ปลูก	ข้อกำหนดรอง
	3.2.10 จัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี	ข้อแนะนำ
	3.2.11 พื้นที่ปลูกต้องไม่ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด	ข้อกำหนดหลัก
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.3.1 หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือตามคำแนะนำบนฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่ระบุไว้บนฉลากกำกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิดหรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการ	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	กรณีที่มีหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ ให้วิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์โดยห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้าง และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน กรณีผลการวิเคราะห์สารพิษตกค้างมีค่าเกินมาตรฐาน ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหาและดำเนินการแก้ไขหรือป้องกัน รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	
3.3.2	ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม	ข้อกำหนดหลัก
3.3.3	กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ ตามชนิดวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้ามีข้อกำหนดปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด	ข้อกำหนดหลัก
3.3.4	มีเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ได้ หรือห้ามใช้ในประเทศและประเทศคู่ค้า รวมถึงข้อกำหนดปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดของประเทศคู่ค้า	ข้อแนะนำ
3.3.5	เลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	ข้อกำหนดรอง
3.3.6	ไม่ใช่วัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่นมากกว่าสองชนิดผสมกัน เว้นแต่จะเป็นคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือมีข้อมูลทางวิชาการรับรองที่ยอมรับ	ข้อกำหนดรอง
3.3.7	ใช้ระบบการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.3.8 วัตถุอันตรายทางการเกษตรยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียว ให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุ ต้องระบุข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.9 จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีชนิดต่าง ๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บที่มีโครงสร้างเหมาะสมและมิดชิดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิดและสามารถควบคุมการหยิบใช้ได้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.10 ไม่เก็บสารเคมีชนิดเหลวอยู่บนชั้นที่เหนือกว่าสารเคมีชนิดผงหรือมีลักษณะเป็นผง	ข้อกำหนดรอง
	3.3.11 กำจัดสารเคมีที่เหลือจากการผสมหรือไม่ใช้แล้วในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.12 สารเคมีอื่น เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง สารทำความสะอาด สารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ทางการเกษตร ให้ใช้ เก็บ และกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.13 ทำความสะอาดเครื่องฟ่นสารเคมีและอุปกรณ์ภายหลังการใช้ทุกครั้งและกำจัดน้ำล้างด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.14 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดหรือไม่ใช้แล้ว ควรทำลายเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้องตามข้อกำหนดหรือข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดรอง
	3.3.15 วัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีที่เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ ควรเก็บในสถานที่เฉพาะและทำลายเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้องตามข้อกำหนดหรือข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดรอง
	3.3.16 บันทึกหรือจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ โดยอาจมีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้ ชื่อสารเคมี วันเดือนปีและจำนวนที่เก็บรักษา วันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุ วันเดือนปีที่ใช้หมดกำจัด หรือทำลาย	ข้อเสนอแนะ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.3.17 ผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง โดยต้องรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิดและอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ และต้องมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.18 ผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมี และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.19 ขณะปฏิบัติงานผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องสวมเสื้อผ้าและรองเท้าอย่างมิดชิด และใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ชุดป้องกันสารเคมี หน้ากาก ถุงมือ หมวก และแว่นตาป้องกัน	ข้อกำหนดรอง
	3.3.20 ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้อยู่เหนือลมตลอดเวลา ระวังละอองฟุ้งกระจายสู่ตนเอง และไปปนเปื้อนแปลงใกล้เคียง และสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดรอง
	3.3.21 ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอาบน้ำสระผมและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลังการพ่น เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นต้องนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง โดยซักแยกจากเสื้อผ้าที่ใช้ปกติ	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.22 มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทราย	ข้อกำหนดรอง
	3.3.23 มีเอกสารคำแนะนำการปฏิบัติกรณีที่มีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินแสดงไว้ให้เห็นชัดเจนในบริเวณเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมี	ข้อแนะนำ
3.4 การจัดการกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.4.1 มีแผนควบคุมการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือใช้ข้อมูลจากงานวิจัยที่ได้รับการยอมรับหรือข้อมูลจากทางราชการ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านพืชนั้น ๆ หรือข้อมูลจากคู่ค้า เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมในแต่ละขั้นตอนที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตผล	ข้อแนะนำ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.4.2	จัดทำบัญชีรายชื่อและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วันเดือนปีที่จัดซื้อ	ข้อเสนอแนะ
3.4.3	เมล็ดพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ หรือส่วนขยายพันธุ์ มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ ตามความต้องการของตลาด สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ หรือส่วนขยายพันธุ์ได้	ข้อกำหนดรอง
3.4.4	ไม่ปลูกพืชชนิดที่เป็นพิษต่อการบริโภค ยกเว้นมีข้อมูลในการบริโภคที่ถูกต้องของพืชนั้น	ข้อกำหนดรอง
3.4.5	หากมีการคลุกหรือเคลือบเมล็ดพันธุ์ด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามวิธีการและอัตราตามคำแนะนำบนฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร และบันทึกข้อมูลไว้	ข้อกำหนดรอง
3.4.6	มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพสู่ผลิตผลในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค และใช้ปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ข้อกำหนดหลัก
3.4.7	หากเกษตรกรทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ และบันทึกข้อมูลที่ระบุวิธีการ วันที่ และระยะเวลาที่ใช้ในการหมักปุ๋ย	ข้อกำหนดหลัก
3.4.8	ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย	ข้อกำหนดหลัก
3.4.9	พื้นที่เก็บรักษา ผสม หรือการขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วน และอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำ	ข้อกำหนดหลัก
3.4.10	ใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อพืชที่ปลูก ในอัตราตามคำแนะนำบนฉลาก หรือตามผลวิเคราะห์ดิน หรือคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	ข้อกำหนดรอง
3.4.11	กรณีผลิตพืชไฮโดรโปนิกส์ ต้องมีการเฝ้าระวังและบันทึกข้อมูลการผสม การใช้ และกำจัดสารละลายธาตุอาหารพืช หากประเทศคู่ค้ามีข้อกำหนดปริมาณไนเตรตในผลิตผล	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	ให้มีการควบคุมปริมาณสารตกค้างไม่ให้เกินค่ามาตรฐานของประเทศคู่ค้า	
	3.4.12 จัดให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ
	3.4.13 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัยและง่ายต่อการนำไปใช้งาน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.14 ตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ
	3.4.15 ตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม หากพบว่ามี ความคลาดเคลื่อนต้องปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.16 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรทุกครั้ง ก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว โดยวิธีที่เหมาะสม หากมีการใช้สารเคมีทำความสะอาดหรือฆ่าเชื้อ ให้มีวิธีป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์	ข้อกำหนดตรง
	3.4.17 มีการจัดการการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า	ข้อกำหนดตรง
	3.4.18 ส่วนของพืชที่มีศัตรูพืชเข้าทำลายให้กำจัดด้วยวิธีและในสถานที่ที่เหมาะสมหรือตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดตรง
	3.4.19 แยกของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งมีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน รวมถึงมีการลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การนำไปใช้ซ้ำ รีไซเคิล หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น	ข้อกำหนดตรง
3.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.5.1 ต้องเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม โดยผลิตผลมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดหรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.2 การเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.5.3 หากวิธีเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวทำให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ควัน ผุน และเสียงรบกวน ให้มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบต่อบริเวณข้างเคียง	ข้อกำหนดรอง
	3.5.4 ใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ เพื่อป้องกันการซ้ำหรือเป็นรอยตำหนิของผลิตผลเนื่องจากการเก็บเกี่ยว	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.5 ผลิตผลที่มีการคัดเลือกหรือบรรจุในแปลงปลูกแล้ว ให้มีการป้องกันการปนเปื้อนจากอันตราย และไม่วางผลิตผลสัมผัสกับพื้นดินโดยตรง หากมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	ข้อกำหนดรอง
	3.5.6 คัดแยกผลิตผลด้วยคุณภาพกับผลิตผลที่มีคุณภาพ รวมถึงมีวิธีการใช้ประโยชน์หรือการจัดการผลิตผลที่ด้วยคุณภาพ และตรวจสอบการคละปนของผลิตผลที่ด้วยคุณภาพ	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.7 หากมีการจัดชั้นคุณภาพและขนาดก่อนจำหน่าย ให้คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดของผลิตผลตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรที่กำหนดสำหรับผลิตผลแต่ละชนิดหรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.8 ต้องแยกภาชนะบรรจุของเสีย สารเคมี และวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างชัดเจนจากภาชนะบรรจุผลิตผลในการเก็บเกี่ยวและการขนย้าย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.9 อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน	ข้อกำหนดรอง
	3.5.10 ดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด และให้มีสภาพใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	ข้อกำหนดรอง
	3.5.11 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุให้เป็นสัดส่วน โดยแยกออกจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่นๆ ปุ๋ย และสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน หากพบความเสี่ยงในการปนเปื้อนอันตรายจากเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ให้มีมาตรการป้องกัน	ข้อกำหนดรอง
	3.5.12 อาคารหรือสถานที่ที่ใช้ในการปลูก เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ ขนย้าย และเก็บรักษาผลิตผล มีโครงสร้างที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากการปนเปื้อนในผลิตผล	ข้อแนะนำ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.5.13 ป้องกันสัตว์เลื้อยไต่ไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงานโดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงในการเป็นพาหะนำเชื้อ ให้มีมาตรการป้องกัน	ข้อกำหนดตรง
	3.5.14 กรณีมีความเสี่ยงจากศัตรูพืชและสัตว์พาหะนำเชื้อ ให้มีมาตรการป้องกัน โดยเฉพาะในบริเวณปฏิบัติงาน คัดบรรจุ และเก็บรักษา	ข้อกำหนดตรง
	3.5.15 กรณีมีการใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ ให้จัดวางในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุ รวมถึงให้มีการบันทึกข้อมูล	ข้อกำหนดตรง
3.6 การพัก ผลิตผล การ ขนย้าย และ การเก็บรักษา	3.6.1 มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พักผลิตผล หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภคและคุณภาพของผลิตผล	ข้อกำหนดหลัก
	3.6.2 ใช้วัสดุปูรองพื้นหรือภาชนะบรรจุผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดิน และสิ่งสกปรกหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆ จากพื้นดิน ทั้งนี้ขึ้นกับชนิดพืชและความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	ข้อกำหนดตรง
	3.6.3 ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค ในกรณีที่ไม่สามารถแยกพาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดังกล่าว	ข้อกำหนดตรง
	3.6.4 เลือกใช้ภาชนะบรรจุที่เหมาะสมในการบรรจุขั้นต้นเพื่อการขนย้ายผลิตผลภายในพื้นที่แปลงปลูกไปยังพื้นที่คัดแยกบรรจุ หรือมีวัสดุกรุภายในภาชนะเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี	ข้อกำหนดตรง
	3.6.5 จัดวางผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วในบริเวณพักผลิตผลอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันความเสียหายหรือตำหนิที่จะเกิดขึ้นกับผลิตผล และการเสื่อมสภาพของผลิตผลจากสภาพแวดล้อม	ข้อกำหนดตรง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.6.6 การขนย้ายผลิตผลในแปลงปลูกให้ปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภคได้	ข้อเสนอแนะ
	3.6.7 กรณีผลิตผลที่เสื่อมคุณภาพง่ายให้มีการดูแลและป้องกันที่เหมาะสมก่อนการขนส่ง	ข้อกำหนดรอง
	3.6.8 พาหนะที่ใช้ในการขนย้ายสามารถรักษาคุณภาพของผลิตผล	ข้อกำหนดรอง
	3.6.9 ให้ขนส่งผลิตผลด้วยความระมัดระวังและขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าทันทีที่เก็บเกี่ยวหรือหลังการตัดแต่งคัดคุณภาพ หรือคัดขนาดแล้ว	ข้อกำหนดรอง
3.7 บุคลากร	3.7.1 ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรมสุจริตศาสตร์ส่วนบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกสุจริตศาสตร์	ข้อกำหนดรอง
	3.7.2 ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ข้อเสนอแนะ
	3.7.3 เจ้าของฟาร์มและผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	ข้อกำหนดหลัก
	3.7.4 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรงโดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนต้องมีการดูแลสุจริตศาสตร์ส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล	ข้อกำหนดหลัก
	3.7.5 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุจริตศาสตร์ส่วนบุคคลที่เพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์สามารถป้องกันของเสียต่างๆ ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกและผลิตผล	ข้อกำหนดรอง
	3.7.6 กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยต้องรายงานให้หัวหน้างานทราบเพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล	ข้อเสนอแนะ
	3.7.7 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรได้รับการตรวจสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	ข้อกำหนดรอง
	3.7.8 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น น้ำดื่ม ที่พัก ระหว่างปฏิบัติงานที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
3.8 เอกสาร บันทึกข้อมูล และการตาม สอบ	3.8.1 บันทึกข้อมูลและรวบรวมเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วนสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานตัวอย่างเอกสารและบันทึกข้อมูล ได้แก่ 1) ผลวิเคราะห์น้ำและดิน (เมื่อมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย) (ข้อ 3.1.1 และข้อ 3.2.1) 2) บันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขหรือป้องกัน (กรณีผลวิเคราะห์น้ำ ดิน และสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน) (ข้อ 3.1.1 ข้อ 3.2.1 และข้อ 3.3.1) 3) หลักฐานการบำบัดน้ำและดิน (ข้อ 3.1.2 และข้อ 3.2.2) 4) บันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก (ข้อ 3.2.3) 5) บันทึกข้อมูลรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก (ข้อ 3.2.9) 6) บันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ข้อ 3.3.1 และข้อ 3.4.5) 7) ผลวิเคราะห์สารพิษตกค้าง (กรณีที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ) (ข้อ 3.3.1) 8) บันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต (ข้อ 3.4.2) 9) บันทึกข้อมูลการทำปุ๋ยอินทรีย์ (ข้อ 3.4.7) 10) บันทึกข้อมูลการผสม ใช้ และกำจัดสารละลายธาตุอาหารพืช (กรณีผลิตพืชไฮโดรโปนิกส์) (ข้อ 3.4.11) 11) บันทึกข้อมูลการกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ (ข้อ 3.5.15) 12) ประวัติการฝึกอบรมและผลการตรวจสอบสุขภาพ (ข้อ 3.7.1 ข้อ 3.7.2 ข้อ 3.7.3 และข้อ 3.7.7) 13) บันทึกข้อมูลการจำหน่ายผลิตผล (ข้อ 3.8.4) 14) บันทึกข้อมูลสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา กรณีผลิตผลมีการปนเปื้อน (ข้อ 3.8.7) 15) บันทึกข้อมูลการทบทวนการปฏิบัติงาน (ข้อ 3.8.8) 16) บันทึกข้อมูลการแก้ปัญหาข้อร้องเรียน (ข้อ 3.8.9)	ข้อกำหนดตรง
	3.8.2 มีการจัดเก็บเอกสารและบันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบและการนำมาใช้	ข้อแนะนำ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับข้อกำหนด
	3.8.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย หรือบรรจุเพื่อจำหน่าย มีการระบุรุ่นผลผลิต หรือดิตรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว และปริมาณผลผลิต ให้สามารถตรวจสอบที่มาของผลผลิตได้	ข้อกำหนดรอง
	3.8.4 ในกรณีมีการจำหน่ายผลผลิต ต้องบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิต หรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย รวมถึงปริมาณที่จำหน่าย	ข้อกำหนดหลัก
	3.8.5 เก็บรักษาสันติข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปีติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการหรือประเทศคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตามสอบและเรียกคืนสินค้าเมื่อเกิดปัญหาได้	ข้อกำหนดรอง
	3.8.6 กรณีพบผลผลิตมีการปนเปื้อนหรืออาจมีโอกาการปนเปื้อน ให้แยกผลผลิตและป้องกันไม่ให้นำไปจำหน่าย หากพบหลังจากจำหน่ายแล้วให้รีบแจ้งผู้รับซื้อผลผลิตทันที	ข้อกำหนดรอง
	3.8.7 กรณีผลผลิตมีการปนเปื้อน ให้สืบหาสาเหตุ หาแนวทางแก้ปัญหา และมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำและให้มีการบันทึกข้อมูล	ข้อกำหนดรอง
	3.8.8 ทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้	ข้อแนะนำ
	3.8.9 มีการแก้ไขข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องและเก็บบันทึกข้อมูลการแก้ปัญหาข้อร้องเรียน	ข้อกำหนดรอง

ภาคผนวก
หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
(Certification Scheme for Good Agricultural Practices)

ภาคผนวก 18 : หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน

1. ขอบข่าย

ภาคผนวกนี้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการตรวจประเมินและให้การรับรองตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน (มกษ. 5904-2564)

2. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1 ข้อกำหนดหลัก (major requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อทางตรงหรือรุนแรงต่อปาล์มน้ำมัน ทำให้ผลิตผลไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรือคุณภาพไม่เหมาะสมต่อการบริโภค หรือทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตรายจากการทำงานหรือสุขภาพ หรือเป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2 ข้อกำหนดรอง (minor requirements) หมายถึง ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อปาล์มน้ำมัน ทำให้ผลิตผลมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรืออาจทำให้คุณภาพไม่เหมาะสมในการบริโภค หรืออาจทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานอาจได้รับอันตรายจากการทำงานหรือมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ

2.3 ข้อเสนอแนะ (recommendations) หมายถึง ข้อกำหนดที่แนะนำให้ปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตปาล์มน้ำมัน

3. เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินผลการตรวจประเมินว่าการปฏิบัติเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดหลักทุกข้อ

3.2.2 ผลการตรวจประเมินต้องเป็นไปตามข้อกำหนดรองไม่น้อยกว่า 60% ของข้อกำหนดรองทั้งหมด กรณีการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุใบรับรองมาตรฐานในรอบต่อไป ต้องแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ระดับของข้อกำหนด

ระดับของข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน ให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับของข้อกำหนด

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
3.1 พื้นที่ปลูก	3.1.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของวัตถุดิบตรงทางการเกษตร หรือสารเคมีอื่นที่เป็นอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผลมีผลกระทบต่อคุณภาพของทะเลาะลายปาล์มน้ำมัน หรือความปลอดภัยอาหาร กรณีมีความเสี่ยงให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา และดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.2 ควรเลือกแหล่งปลูกที่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพและผลผลิตต่อพื้นที่สูง	ข้อเสนอแนะ
	3.1.3 ควรเลือกพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เหมาะสมตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือพื้นที่ที่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ	ข้อเสนอแนะ
	3.1.4 พื้นที่ปลูกใหม่ ต้องไม่เป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากมีผลกระทบต้องมีมาตรการในการลดหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น	ข้อกำหนดหลัก
	3.1.5 ควรมีวิธีป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และการเสื่อมโทรมของดินตามความเหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปลูกทดแทน	ข้อกำหนดรอง
	3.1.6 ควรมีประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี ก่อนการปลูกปาล์ม เช่น ชนิดพืชที่ปลูกและผลผลิต การใช้สารเคมี การระบาดของศัตรูพืช	ข้อเสนอแนะ
3.2 น้ำ	3.2.1 น้ำที่ใช้ในการผลิตต้องมาจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของวัตถุดิบตรงทางการเกษตร หรือสารเคมีอื่นที่เป็นอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้าง หรือปนเปื้อนในผลิตผล มีผลกระทบต่อคุณภาพของทะเลาะลายปาล์มน้ำมัน หรือความปลอดภัยอาหาร กรณีมีความเสี่ยงให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา และดำเนินการแก้ไขหรือ	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	ป้องกันให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบันทึกข้อมูลสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขหรือป้องกันไว้	
	3.2.2 ไม่ให้นำน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม กรณีจำเป็นต้องใช้ให้ผ่านการบำบัดก่อน	ข้อกำหนดหลัก
	3.2.3 การนำน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะมาใช้ ไม่ควรทำให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม	ข้อกำหนดรอง
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.3.1 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร และใช้ตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.2 ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือมีไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.3 ควรมีข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ได้หรือห้ามใช้	ข้อแนะนำ
	3.3.4 ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่นมากกว่าสองชนิดผสมกัน เว้นแต่จะเป็นคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือมีข้อมูลทางวิชาการรับรอง	ข้อแนะนำ
	3.3.5 หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดเดิมซ้ำๆ เพื่อชะลอการต้านทานวัตถุอันตรายทางการเกษตรของศัตรูพืช	ข้อแนะนำ
	3.3.6 มีมาตรการที่ใช้ในการอารักขาพืชที่เหมาะสมสำหรับการควบคุมศัตรูพืชและอยู่บนพื้นฐานของการสำรวจติดตามปริมาณศัตรูพืช	ข้อแนะนำ
	3.3.7 มีการใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	ข้อแนะนำ
	3.3.8 ต้องจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วน ในสถานที่เก็บที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการปะปนและการเสื่อมสภาพ และสามารถควบคุมการหยิบใช้ได้ และไม่เกิดอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.9 ควรจัดทำบันทึกหรือบัญชีรายชื่อและจำนวนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่จัดซื้อและเก็บไว้ในสถานที่เก็บ โดยมีข้อมูลวันเดือนปีที่จัดเก็บ วันที่เบิกใช้ และวันหมดอายุ	ข้อแนะนำ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	3.3.10 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียว ต้องปิดให้สนิท และเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุ ต้องระบุ ชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตร และวันหมดอายุที่ภาชนะบรรจุให้ถูกต้อง	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.11 ต้องกำจัดวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เหลือจากการฉีดพ่นในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ทะเลสาบ ป่าลุ่ม น้ำมันและสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.12 ควรแยกวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ รวมถึงภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว และนำไปทำลายหรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้องตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้	ข้อกำหนดรอง
	3.3.13 ควรเลือกใช้เครื่องพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ข้อกำหนดรอง
	3.3.14 ต้องทำความสะอาดเครื่องพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรภายหลังการใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.15 ต้องมีมาตรการป้องกันอันตรายขณะปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สวมเสื้อผ้าและรองเท้ายางมิดชิด และใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ชุดป้องกันสารเคมี หน้ากาก ถุงมือ หมวก แวนตาป้องกัน	ข้อกำหนดรอง
	3.3.16 ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอยู่เหนือลมตลอดเวลา และระวังละอองฟุ้งกระจายไปปนเปื้อนแปลงใกล้เคียง	ข้อกำหนดรอง
	3.3.17 พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลังการพ่น ต้องนำเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่น ไปซักให้สะอาดทุกครั้ง โดยซักแยกจากเสื้อผ้าที่ใช้ปกติ	ข้อกำหนดหลัก
	3.3.18 ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรและผู้ควบคุมควรมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับชนิดของศัตรูพืช	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	3.3.19 ควรมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมถึงมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทาย	ข้อกำหนดตรง
	3.3.20 มีเอกสารคำแนะนำการปฏิบัติกรณที่มีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินแสดงไว้ให้เห็นชัดเจนในบริเวณเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร	ข้อแนะนำ
	3.3.21 หากมีการใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์ศัตรูปาล์ม น้ำมัน ควรจัดวางในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่ทะเลปาล์มน้ำมัน รวมถึงมีการบันทึกข้อมูล	ข้อกำหนดตรง
3.4 การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน 3.4.1 แผนควบคุมการผลิต	3.4.1 ควรมีปฏิทินแผนการปฏิบัติงานในรอบปี เพื่อกำหนดมาตรการการผลิตในแต่ละขั้นตอนที่อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต คุณภาพ และสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดตรง
3.4.2 ปัจจัยการผลิต	3.4.2.1 ควรจัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้า ปุ๋ยที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน เดือน ปี ที่จัดซื้อ	ข้อกำหนดตรง
	3.4.2.2 เมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้าพันธุ์ปาล์มน้ำมันต้องมาจากแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร หรือแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของพันธุ์ปาล์มน้ำมันได้	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.2.3 ต้องเลือกใช้ปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรณีเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ และบันทึกข้อมูลที่ระบุวิธีการ วันที่ และช่วงเวลาทำปุ๋ยอินทรีย์	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.2.4 ควรใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อความต้องการของปาล์มน้ำมัน ซึ่งอาจพิจารณาจากคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเอกสารงานวิจัย หรือผลวิเคราะห์ดินหรือใบพืช	ข้อกำหนดตรง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
3.4.3 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร	3.4.2.5 ควรเก็บรักษาปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน ผสมปุ๋ย และหมักปุ๋ยอินทรีย์ ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ	ข้อแนะนำ
	3.4.3.1 ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.3.2 ควรตรวจสอบและทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.3.3 ควรตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน	ข้อแนะนำ
3.4.4 การจัดการในขั้นตอนการผลิต	3.4.4.1 ควรวางแผนหรือกำหนดระยะปลูก ปาล์ม น้ำมัน ตามความเหมาะสมของพื้นที่และพันธุ์ที่ปลูก	ข้อแนะนำ
	3.4.4.2 ควรวางแผนแปลงปลูกให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน การเก็บเกี่ยว และการขนส่ง	ข้อกำหนดตรง
	3.4.4.3 ต้องจัดทำรหัสแปลงปลูกโดยจำแนกตามอายุปลูกของต้น ปาล์ม น้ำมัน และข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยให้ระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ปลูกและสถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลงและสถานที่ติดต่อ (ถ้ามี) ที่ตั้งหรือพิกัดแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก พันธุ์ที่ปลูก อายุของต้นปาล์ม น้ำมัน	ข้อกำหนดหลัก
	3.4.4.4 กรณีปลูกปาล์ม น้ำมัน ในพื้นที่ลาดชัน ควรมีมาตรการป้องกันการชะล้างหน้าดินหรือการพังทลายของดิน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.4.5 กรณีปลูกปาล์ม น้ำมัน ในพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่ดินพรุควรมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้ดินเกิดการทรุดตัวน้อยที่สุด	ข้อกำหนดตรง
	3.4.4.6 ไม่ควรมีการปฏิบัติในสวนปาล์ม น้ำมัน ที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เช่น การเผา	ข้อกำหนดตรง
	3.4.4.7 ควรมีวิธีการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสูญเสีย	ข้อแนะนำ
	3.4.4.8 ควรมีการให้น้ำในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการของต้นปาล์ม น้ำมัน และความชื้นของดิน	ข้อกำหนดตรง
	3.4.4.9 ควรมีการบำรุงรักษาระบบการให้น้ำให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	ข้อแนะนำ

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	3.4.4.10 ควรมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอและมีวิธีการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชเมื่อสำรวจพบในปริมาณที่มีความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ ด้วยวิธีที่เหมาะสมตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ข้อกำหนดรอง
3.4.5 การกำจัดของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต	3.4.5 ควรแยกของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน มีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ และมีการกำจัดอย่างเหมาะสมโดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีการลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น การนำไปใช้ซ้ำ หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น	ข้อกำหนดรอง
3.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.5.1 ต้องเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มสุกเต็มที่หรือทะลายปาล์มสุก	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.2 ต้องเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมันอย่างระมัดระวัง โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อให้ผลปาล์มน้ำมันเกิดความเสียหายน้อยที่สุด และเก็บผลปาล์มที่ร่วงเพื่อนำไปจำหน่ายพร้อมกับทะลายปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้	ข้อกำหนดหลัก
	3.5.3 ควรคัดแยกทะลายปาล์มน้ำมันที่ไม่ได้คุณภาพออก ตามข้อกำหนดใน มกษ. 5702 ได้แก่ ทะลายปาล์มน้ำมันที่มีลักษณะ ดังนี้ 1) มีโคลน ทราเย หรือสิ่งสกปรก ปนเปื้อนในทะลายปาล์มน้ำมันมากกว่า 50% ของทะลายและมีการผสมด้วยทราเยหรือสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ 2) มีความเสียหายจากศัตรูพืชมากกว่า 30% ของทะลาย 3) ทะลายปาล์มน้ำมันที่มีผลลีบ (parthenocarpic fruits) หรือมีความผิดปกติด้านขนาดและความหนาแน่นของทะลายมากกว่า 50% ของทะลาย 4) มีก้านทะลายยาวเกิน 5 cm	ข้อกำหนดรอง
	3.5.4 ควรดูแลรักษาอุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยวให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	ข้อกำหนดรอง
	3.5.5 การใช้งานเครื่องมือเก็บเกี่ยวควรปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง เมื่อขนย้าย ให้มีปลอกหรือวัสดุห่อหุ้มเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดต่อผู้ปฏิบัติงานและบุคคลอื่น	ข้อกำหนดรอง
	3.5.6 ควรจัดให้มีสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์ และวัสดุสำหรับการเก็บเกี่ยว ให้เป็นสัดส่วนและปลอดภัย โดยแยกออกจาก	ข้อกำหนดรอง

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	วัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่น ปุ๋ย และสารปรับปรุงดิน	
3.6 การขนส่ง	3.6.1 ควรขนส่งถ่ายเทละลายปาล์มน้ำมันด้วยความระมัดระวังเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อคุณภาพ	ข้อเสนอแนะ
	3.6.2 ต้องขนส่งถ่ายเทละลายปาล์มน้ำมันหลังจากการเก็บเกี่ยวไปยังแหล่งรวบรวมผลผลิตผล (ลานเท) หรือโรงงานสกัดน้ำมันภายใน 24 ชั่วโมง	ข้อกำหนดหลัก
	3.6.3 ควรหลีกเลี่ยงการใช้พาหนะที่ขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงดินในการขนส่งถ่ายเทละลายปาล์มน้ำมัน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนต่อถ่ายเทละลายปาล์มน้ำมัน ในกรณีที่ไม่สามารถแยกพาหนะในการขนส่งได้ ต้องทำความสะอาดพาหนะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนดังกล่าว	ข้อกำหนดรอง
3.7 บุคลากร	3.7.1 เจ้าของสวนปาล์มน้ำมันและผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน	ข้อกำหนดหลัก
	3.7.2 ผู้ปฏิบัติงานควรแต่งกายให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานและมีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน เช่น สวมรองเท้าบูท สวมเสื้อผ้าเหมาะสม	ข้อกำหนดรอง
	3.7.3 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น น้ำดื่ม ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น ที่พัก และห้องสุขา ในระหว่างการปฏิบัติงาน	ข้อกำหนดรอง
3.8 บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	3.8.1 ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานให้ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงาน โดยบันทึกข้อมูลอย่างน้อย ดังนี้ 1) ประวัติการใช้ที่ดิน (ข้อ 3.1.6) 2) การใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์ศัตรูปาล์มน้ำมัน (ถ้ามี) (ข้อ 3.3.3.21) 3) ปฏิทินแผนการปฏิบัติงาน (ข้อ 3.4.1) 4) ข้อมูลปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย (ข้อ 3.3.9, ข้อ 3.4.2.1 และข้อ 3.4.2.3) 5) แหล่งที่มาของพันธุ์ปาล์มน้ำมัน (ข้อ 3.4.2.2) 6) รหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก (ข้อ 3.4.4.3) 7) ประวัติการฝึกอบรม (ข้อ 3.7.1)	ข้อกำหนดหลัก

รายการ	ข้อกำหนด	ระดับ ข้อกำหนด
	3.8.2 ในกรณีมีการจำหน่ายทะลายปาล์มน้ำมันต้องบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อทะลายปาล์มน้ำมันหรือแหล่งที่นำทะลายปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย รวมถึงปริมาณที่จำหน่าย	ข้อกำหนดหลัก
	3.8.3 ควรเก็บรักษาสังเกตข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน	ข้อกำหนดรอง
	3.8.4 ควรทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและการแก้ไขไว้	ข้อกำหนดรอง